

Звіт щодо виконання Плану заходів на 2025 – 2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року

Завдання	Захід	Строк виконання	Стан («виконується» /«виконано»)	Отриманий продукт (заповнюється у разі, якщо захід у стані «виконано»)	Посилання на публікацію	Дата і номер погодження в системі моніторингу Project ^{ua} (заповнюється після запуску системи)
1	2	3	4	5	6	7
Напрямок 1. Фізична безбар'єрність						
Стратегічна ціль «Об'єкти фізичного оточення адаптуються відповідно до сучасних стандартів доступності»						
7. Проведення навчання представників органів місцевого самоврядування з питань фізичної доступності і безбар'єрності	2) забезпечення проведення навчання для працівників органів місцевого самоврядування з метою розвитку професійних компетентностей щодо написання грантових заявок для отримання фінансування з метою створення умов для надання публічних послуг громадянам (забезпечення фізичної безбар'єрності)	2025—2026 роки	Не розпочато			
8. Розроблення та впровадження окремої програми з адаптації об'єктів інфраструктури відповідно до вимог доступності	1) проведення оцінки потреб, планування фінансування та визначення строків облаштування споруд цивільного захисту засобами, що забезпечують доступ маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, в умовах	січень — червень 2025 р.	Виконано	На підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2025 № 183-р схвалено Стратегію розвитку фонду захисних споруд цивільного захисту на період до 2034 року та затверджено операційний план заходів з реалізації в 2025-2027 роках Стратегії розвитку фонду захисних споруд цивільного захисту на період до 2034 року, розпорядженням голови	https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Z6li7rouvASJf0FFZCZelk1Pa2X7U8QA2r8_sy6n8RY/edit?usp=sharing	

	воєнного чи надзвичайного стану			обласної державної адміністрації, начальника обласної військової адміністрації від 31.03.2025 № 376 затверджено регіональний операційний план заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії розвитку фонду захисних споруд цивільного захисту на період до 2034 року, яким передбачено заходи з організації будівництва захисних споруд цивільного захисту і споруд подвійного призначення суб'єктами господарювання, що належать до відповідної сфери управління, нарощування кількості об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту за рахунок обстеження та пристосування наявних об'єктів підземного простору усіх форм власності та взяття їх на облік. Забезпечено заповнення онлайн-таблиці першочергових проєктів будівництва (реконструкції) захисних споруд цивільного захисту за посиланням: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Z6li7rouvASJf0FFZCZelk1Pa2X7U8QA2r8_sy6n8RY/edit?usp=sharing У 2025 році на будівництво ремонт та облаштування захисних споруд цивільного захисту з бюджету Запорізької міської територіальної громади передбачені кошти у сумі 1 120 611,611 тис. грн (у тому числі за рахунок міжбюджетних трансферів – 847 939,186 тис. грн). З початку 2025 року з обласного бюджету на забезпечення належного стану захисних споруд цивільного захисту (далі - ЗС ЦЗ) передбачено 107,8 млн грн. За рахунок субвенцій та дотації з державного бюджету		
--	---------------------------------	--	--	--	--	--

				місцевим бюджетам Запорізької області виділено кошти на облаштування безпечних умов у 28 закладах освіти 1 388,4 млн грн та на проведення капітальних ремонтів 4 об'єктів ЗС ЦЗ закладів охорони здоров'я 16,2 млн грн. Розпорядженням голови обласної державної адміністрації, начальника обласної військової адміністрації від 07.09.2023 № 500 «Про затвердження переліку проектів і заходів для фінансування за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектування, відновлення, будівництво, модернізацію, облаштування, ремонт об'єктів будівництва громадського призначення, соціальної сфери, культурної спадщини, житлово-комунального господарства, інших об'єктів, що мають вплив на життєдіяльність населення», зі змінами, затверджено 22 проекти по Запорізькій області. Серед інших, затверджено 8 проектів з обсягом фінансування 150 166,804 тис. грн на виконання робіт з ремонту сховищ та 2 проекти з обсягом фінансування 63 752,542 тис. грн з будівництва Центрів Безпеки. Для підвищення рівня доступності ЗС ЦЗ для маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю на території області запроваджена обласна цільова Програма реалізації заходів цивільного захисту в умовах воєнного стану та в мирний час на 2023-2027 роки, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 01.12.2022 № 550, якою заплановано фінансування		
--	--	--	--	--	--	--

				обладнання об'єктів фонду ЗС ЦЗ пандусами та тактильною навігацією в 2025 році на 264 000,00 грн.		
	3) забезпечення проведення моніторингу стану облаштування споруд цивільного захисту засобами, що забезпечують їх доступність для маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, в умовах воєнного чи надзвичайного стану, та підготовка рекомендацій щодо облаштування	2025— 2026 роки	Виконується	На сьогоднішній день на території Запорізької області, підконтрольній владі України, створено фонд захисних споруд цивільного захисту (далі – ЗС ЦЗ) в кількості 1447 об'єктів, що налічує: 257 сховищ, 96 протирадіаційних укриттів, 1094 інших об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту. З метою визначення стану готовності об'єктів фонду ЗС ЦЗ та перспективних напрямків роботи на 2025 рік, на позачерговому засіданні регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Запорізької області від 14.02.2025 № 5 визначено завдання головам районних державних адміністрацій, виконавчим комітетам сільських, селищних, міських рад продовжити вжиття додаткових заходів щодо нарощування фонду захисних споруд шляхом будівництва нових захисних споруд цивільного захисту, споруд подвійного призначення, повторного проведення комплексного обстеження (контрольного) та оснащення існуючих споруд підземного простору, встановлення первинних укриттів з метою забезпечення можливості укриття 100 відсотків населення, пристосування об'єктів фонду ЗСЦЗ засобами для потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Організувати роботу з балансоутримувачами (власниками) об'єктів фонду ЗСЦЗ, щодо		

				обов'язковості приведення у готовність до використання за призначенням, підтримання їх у такому стані на період дії правового режиму воєнного стану, а також безперешкодного доступу населення під час оголошення сигналів оповіщення про повітряну тривогу та правових наслідків порушення відповідних вимог законодавства. З урахуванням завдань, визначених протоколом засідання Державного координаційного штабу від 20.03.2025, проведено засідання Регіонального координаційного штабу з питань приведення об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту у належний стан від 01.04.2025 № 1, яким встановлені завдання районним державним адміністраціям спільно з сільськими, селищними міськими радами до 16.04.2025 визначити та затвердити потребу у фонді захисних споруд цивільного захисту із урахуванням необхідності укриття всіх категорій населення за місцем роботи та за місцем проживання, а також інших категорій населення за місцем тимчасового перебування.		
	4) проведення аналізу та внесення у разі потреби до регіональних і місцевих програм цивільного захисту змін щодо забезпечення доступу маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, до об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту (забезпечення доступності об'єктів фонду захисних	січень — червень 2025 р.	Виконано	З метою захисту населення на території міста Запоріжжя в місцях можливого скупчення людей на зупинках транспорту, в парках, місцях відпочинку на підставі рішення Ради оборони Запорізької області від 14.01.2025 № 196 встановлено 17 модульних залізобетонних конструкцій з облаштуванням доступу маломобільних груп населення, загальною вартістю 31 038 000 грн.	https://www.google.com/maps/d/u/1/viewer?mid=1IWG_fObzl9PVA1U6y-CGNjnhtvEKNRs&ll=47.84220135086297%2C35.13660710810544&z=12	

	споруд цивільного захисту, доступного транспорту для евакуації до найближчого об'єкта фонду захисних споруд цивільного захисту, а також підготовка персоналу)			У разі виникнення надзвичайних ситуацій для забезпечення доступності захисних споруд цивільного захисту органами місцевого самоврядування проводяться: інформування населення, включаючи осіб з інвалідністю про конкретні місця та маршрути міського транспорту до місця розташування найближчого укриття; розроблені та розміщені на офіційних сайтах виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення інтерактивні карти розташування захисних споруд цивільного захисту: https://www.google.com/maps/d/u/1/view?mid=1IWG_fObzl9PVA1U6y-CGNjnhvtvEKNRs&ll=47.84220135086297%2C35.13660710810544&z=12		
	5) проведення інформаційних кампаній щодо об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту в населених пунктах, пунктів, обладнаних для перебування в них осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025— 2026 роки	Виконується	Для більш якісного інформування населення розроблена онлайн-карта з відображенням придатних до використання за призначенням об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту: https://www.google.com/maps/d/edit?mid=13if3wWIHnfBRxwWV8uFS4_DiznSMp6c&ll=47.8390360277675%2C35.14911904999999&z=12	https://www.google.com/maps/d/edit?mid=13if3wWIHnfBRxwWV8uFS4_DiznSMp6c&ll=47.8390360277675%2C35.14911904999999&z=12	
	8) забезпечення доступності головних входів до офісних будівель та внутрішніх приміщень, зокрема переходів/коридорів, в яких є сходи, санітарно-гігієнічні кімнати, підприємств житлово-комунального господарства комунальної форми власності для осіб з інвалідністю та інших	2025 рік	Виконується	Підготовлено листи на Запорізьку міську раду, Запорізьку районну адміністрацію		

	маломобільних груп населення					
	10) облаштування приміщень закладів соціального захисту населення відповідно до вимог щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025 рік	Виконується	Соціальну послугу стаціонарного догляду надають три інтернатні установи соціального захисту населення обласного підпорядкування. У цих установах для маломобільних підопічних (осіб з інвалідністю та осіб похилого віку) корпуси обладнані пандусами, встановлені поручні. Туалетні кімнати облаштовані поручнями. Установи мають часткову безбар'єрність. У першому півріччі 2025 року будівельні/ ремонтні роботи з облаштування/модернізації інтернатних установ системи соціального захисту населення, щодо забезпечення фізичної безбар'єрності не здійснювалися. У поточному році на базі Запорізького обласного центру соціальних служб, у рамках проекту «Посилення стійкості міст у сфері життєзабезпечення міських територіальних громад в Україні» за підтримки німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), з метою створення сприятливих умов для впровадження нових соціальних технологій та розвитку соціальних послуг, розпочав діяльність навчально- тренінговий центр соціальної роботи	https://surl.li/nwgnzq	
	20) облаштування у закладах освіти всіх рівнів споруд цивільного захисту з метою забезпечення їх доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп	2025 рік	Виконується	У закладах освіти області буде функціонувати 25 ПРУ (13 проєктів нового будівництва ПРУ реалізуються з 2024 року, 12 – в 2025 році). Станом на 31.05.2025 завершено будівництво на 7 об'єктах, тривають роботи щодо введення їх в експлуатацію, а на 6		

	населення в умовах воєнного чи надзвичайного стану			об'єктах продовжуються будівельні роботи з облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти Запорізької області, на загальну суму 659 250,994 тис. грн (500 000,000 тис. грн – кошти субвенції та 159 250,994 тис. грн - кошти співфінансування з місцевих бюджетів). Погодження комісії Міністерства освіти і науки України отримали ще 12 проєктів, з них: на 7 об'єктах розпочато будівельні роботи, на 5 – тривають тендерні процедури. Усі об'єкти будуються з урахуванням сучасних вимог безбар'єрності, що забезпечує комфортний та безпечний доступ для людей з особливими потребами. Проєктування та облаштування приміщень передбачає наявність пандусів, широких дверних прорізів, спеціально обладнаних санітарних зон, тактильних елементів навігації та інших адаптаційних рішень. Такий підхід спрямований на створення інклюзивного середовища, де кожна людина, незалежно від фізичних можливостей, зможе безперешкодно пересуватися та користуватися всіма необхідними послугами та приміщеннями		
	21) створення безпечних умов для маломобільних груп населення у закладах охорони здоров'я, зокрема шляхом облаштування доступних для таких груп захисних споруд цивільного захисту	2025 рік	Виконується	Розпочалось будівництво згідно проєктної документації за робочим проєктом «Нове будівництво корпусу КНП «Запорізька обласна клінічна дитяча лікарня» Запорізької обласної ради з протирадіаційним укриттям. Загальна кошторисна вартість будівництва станом на 07.04.2025 – 478 381,156 тис. грн, в тому числі: будівельні роботи – 213 826,115 тис. грн, 2 устаткування – 170 704,702 тис. грн; інші витрати – 93 850,339 тис.		

				грн. Об'єкт будується зі створенням інклюзивного середовища. На балансі закладу КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» ЗОР обліковуються 4 захисні споруди цивільного захисту (сховища) в яких ведеться капітальний ремонт з переобладнанням і урахуванням сучасних вимог безбар'єрності для доступу маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю		
	30) облаштування приміщень закладів дошкільної і загальної середньої освіти відповідно до вимог щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025 рік	Виконується	Доступність будівель і приміщень закладів освіти є важливою складовою інклюзивного середовища, яке дозволяє людям з інвалідністю та маломобільним групам населення повноцінно брати участь в освітньому процесі. Універсальний дизайн передбачає створення простору, який відповідає потребам усіх користувачів незалежно від їх фізичних можливостей. У закладах освіти Запорізької області це реалізується через: облаштування пандусів та підйомників, що відповідають сучасним стандартам; автоматичні двері та широкі проходи, що дозволяють зручно пересуватися людям на візках; контрастні маркування на сходах та тактильні покажчики для людей із порушеннями зору; інклюзивні санітарні кімнати, обладнані поручнями та спеціалізованими умивальниками. Забезпечено доступність до першого поверху відповідно державним будівельним нормам лише 43 % закладів професійної (професійно-	http://osvita.zoda.gov.ua/vprova-dzyenya-pilitiki-bezbaryernisti/	

				технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О), 50 % закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) та 81 % ЗЗСО. Інформацію про оцінку доступності закладів вищої освіти та професійно-технічної, фахової передвищої освіти розміщено в статті на сайті Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації в розділі «Безбар'єрність» за посиланням: http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzyenya_pilitiki_bezbaryernisti/		
11. Забезпечення функціонування дієвого механізму проведення моніторингу і оцінки адаптації просторів	6) проведення оцінки доступності та облаштування закладів соціального захисту населення відповідно до вимог щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025— 2026 роки	Виконується	Розпочато моніторинг стану доступності територій, будівель і приміщень закладів соціального захисту населення		
	7) проведення за участю представників профільних громадських організацій моніторингу/аудиту стану доступності територій, будівель і приміщень закладів охорони здоров'я, в яких надаються послуги з екстреної медичної допомоги, амбулаторного лікування, первинної та амбулаторно-поліклінічної медичної допомоги, які провадять господарську діяльність з медичної практики, з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 537 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу та	2025— 2026 роки	Виконується	Розпочато моніторинг стану доступності територій, будівель і приміщень закладів охорони здоров'я, в яких надаються послуги з екстреної медичної допомоги, амбулаторного лікування, первинної та амбулаторно-поліклінічної медичної допомоги, які провадять господарську діяльність з медичної практики		

	оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю»					
	8) проведення аналізу доступності будівель і приміщень закладів освіти всіх рівнів відповідно до вимог щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025 рік	Виконано	Результати оцінки доступності та облаштування приміщень закладів освіти всіх рівнів відповідно до вимог доступності для маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю розміщено в статті на сайті Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації в розділі «Безбар'єрність» за посиланням: http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzyenya_pilitiki_bezbaryernisti/	http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzyenya_pilitiki_bezbaryernisti/	
	17) проведення оцінки безбар'єрності прилеглої території закладів освіти усіх рівнів, де навчаються діти з особливими освітніми потребами, особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення	2025— 2026 роки	Виконується	Оцінку стану готовності приміщень, мереж установ, стану будівель і споруд та ін. буде проведено в серпні місяці поточного року фахівцями відповідних структурних підрозділів. Результати обстежень оформлюються відповідними актами.		
Стратегічна ціль «Транспорт та транспортна інфраструктура є фізично доступною»						
14. Забезпечення сприяння закупівлі транспорту, адаптованого для осіб з обмеженнями повсякденного функціонування	1) проведення аналізу доступності шкільних автобусів для осіб з інвалідністю та осіб з особливими освітніми потребами	2025 рік	Виконується	Враховуючи потребу закладів освіти громад Запорізької області у підвезенні учнів до шкіл, було проведено закупівлю шкільних автобусів, що відповідають вимогам ДСТУ 7013 у кількості 26 одиниць, в тому числі 4 спеціальні, обладнані двома місцями для школярів з особливими освітніми потребами, на загальну суму 88 885,000 тис. грн (77 785,000 тис. грн - субвенція з державного бюджету; 11 100,000 тис. грн - місцевий бюджет). Придбані автобуси передані до ЗЗСО. Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 27 грудня		

				2024 року № 1518 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на безперешкодний доступ до якісної освіти – шкільні автобуси у 2025 році» та від 29.04.2025 № 482 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету) в частині придбання шкільних автобусів у 2025 році» бюджет Запорізької області отримав 78 282,000 тис. грн субвенції на придбання шкільних автобусів для забезпечення підвезення здобувачів освіти до місць навчання. Наразі сформовано перелік закладів загальної середньої освіти, для яких будуть придбані шкільні автобуси. Оголошено процедуру закупівлі.		
	2) проведення аналізу закладів загальної середньої освіти, які не мають шкільних автобусів, доступних для осіб з інвалідністю та осіб з особливими освітніми потребами	2025 рік	Не розпочато			
	3) придбання шкільних автобусів, пристосованих для перевезення дітей з інвалідністю, що користуються кріслом колісним	2025— 2026 роки	Виконується	Враховуючи потребу закладів освіти громад Запорізької області у підвезенні учнів до шкіл, було проведено закупівлю шкільних автобусів, що відповідають вимогам ДСТУ 7013 у кількості 26 одиниць, в тому числі 4 спеціальні, обладнані двома місцями для школярів з особливими освітніми потребами, на загальну суму 88 885,000 тис. грн (77 785,000 тис. грн - субвенція з		

				державного бюджету; 11 100,000 тис. грн - місцевий бюджет). Придбані автобуси передані до ЗЗСО. Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1518 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на безперешкодний доступ до якісної освіти – шкільні автобуси у 2025 році» та від 29.04.2025 № 482 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету) в частині придбання шкільних автобусів у 2025 році» бюджет Запорізької області отримав 78282,000 тис. грн субвенції на придбання шкільних автобусів для забезпечення підвезення здобувачів освіти до місць навчання. Наразі сформовано перелік закладів загальної середньої освіти, для яких будуть придбані шкільні автобуси. Оголошено процедуру закупівлі.		
15. Проведення модернізації та переобладнання існуючого транспорту	14) організація транспортних пасажирських перевезень транспортом, доступним для маломобільних груп населення (закупівля доступного транспорту, переоблаштування наявного транспорту, проведення процедури публічних закупівель нового транспорту для обслуговування маршрутів перевізниками із виконанням вимог щодо доступності)	2025— 2026 роки	Не розпочато			

	15) збільшення кількості громадського транспорту, обладнаного посадковими пристроями	2025— 2026 роки	Не розпочато			
	16) забезпечення проведення системного моніторингу стану виконання перевізниками вимог щодо доступності транспорту для маломобільних груп населення, включаючи проведення оцінки відповідності транспортних засобів вимогам щодо пасажирських перевезень маломобільних груп населення	2025— 2026 роки	Не розпочато			
Стратегічна ціль «Транспорт та транспортна інфраструктура є фізично доступною»						
16. Забезпечення розвитку безбар'єрних маршрутів, перехресть, зупинок громадського транспорту, тротуарів, дублювання підземних переходів наземними	1) проведення оцінки безбар'єрності вулиць і доріг	2025 рік	Виконується	Підготовлено листи на ДП «Місцеві дороги Запорізької області», Службу відновлення та розвитку інфраструктури у Запорізькій області, Запорізьку міську раду		
	2) включення до програмних документів заходів з облаштування безбар'єрних вулиць і доріг	січень — червень 2025 р.	Виконано	Запорізькою, Біленьківською, Михайлівською, Долинською, Вільнянською, Матвіївською, Михайло-Лукашівською, Степненською, Широківською та Петро-Михайлівською територіальними громадами Запорізького району розроблено проекти безбар'єрних маршрутів в населених пунктах громад, визначено відповідальних осіб, орієнтовні терміни та обсяги фінансування даних проектів. https://www.zoda.gov.ua/news/73886/bezbarjernist-v-zaporizkiy-oblasti-	https://www.zoda.gov.ua/news/73886/bezbarjernist-v-zaporizkiy-oblasti-gromadi-aktivno-doluchajutsya-do-stvorenniya-dostupnih-marshrutiv.html	

				gromadi-aktivno-doluchajutsya-do-stvorennya-dostupnih-marshrutiv.html		
	4) забезпечення покращення пішохідної інфраструктури, паркувальних зон, обмеження швидкості руху транспортних засобів та розвиток інфраструктури для руху велосипедів (встановлення світлофорів, озвучених для задоволення потреб осіб з порушеннями слуху та оснащених для задоволення потреб осіб з порушеннями зору)	2025— 2026 роки	Виконується	Підготовлено листи на ДП «Місцеві дороги Запорізької області», Службу відновлення та розвитку інфраструктури у Запорізькій області, Запорізьку міську раду		
	5) забезпечення безпеки руху на ділянках транзитних магістралей та у місцях перетину вулиць у населених пунктах шляхом облаштування пішохідних переходів спеціалізованими світлофорами, контрастною розміткою, засобами тактильної навігації, похилими з'їздами, огорожами, направляючими засобами орієнтування та дорожніми знаками “Пішоходи з порушенням зору” та “Особи з інвалідністю” відповідно до Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306	2025— 2026 роки	Виконується	Підготовлено листи на ДП «Місцеві дороги Запорізької області», Службу відновлення та розвитку інфраструктури у Запорізькій області, Запорізьку міську раду		
	7) забезпечення фізичної доступності збірних, приймальних, проміжних пунктів евакуації, пунктів посадки/висадки, об'єктів залізничної/транспортної	2025— 2026 роки	Виконується	Підготовлено листи на ДП «Місцеві дороги Запорізької області», Службу відновлення та розвитку інфраструктури у Запорізькій області, Запорізьку міську раду		

	інфраструктури (залізничні/автобусні вокзали, станції, платформи тощо), будинків і споруд розміщення та прилеглої до них території, а також транспортних засобів (вагонів/автобусів, якими планується евакуація осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення)					
17. Розроблення та запровадження програм розвитку та підтримки доступності транспорту та об'єктів транспортної інфраструктури для осіб з інвалідністю за видами транспорту	4) проведення за участю громадськості навчальних семінарів з питань безбар'єрності на транспорті для представників автотранспортних підприємств, які здійснюють пасажирські перевезення	2025 рік	Виконується	Управлінням з питань транспортного забезпечення та зв'язку Запорізької міської ради проведено 3 навчальні семінари для представників автотранспортних підприємств, які здійснюють пасажирські перевезення		
Напрямок 2. Інформаційна безбар'єрність						
Стратегічна ціль «Публічна інформація суб'єктів владних повноважень є доступною для кожного у різних форматах»						
19. Впровадження технологій, таких як текстові альтернативи (текст-заміщення) для зображень, аудіоописи для відеоконтенту, який відображається на офіційних порталах центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, зокрема завдяки використанню штучного інтелекту	5) сприяння субтитруванню та/або перекладу на жестову мову офіційних повідомлень, виступів та звернень голів обласних та Київської міської держадміністрацій	2025—2026 роки	Виконується	Відео офіційних повідомлень, виступів та звернень голови обласної державної адміністрації забезпечуються субтитрами для осіб із порушеннями слуху	https://www.zoda.gov.ua/	

21. Запровадження механізму забезпечення рівного доступу до носіїв інформації осіб з порушеннями зору та слуху під час звернення до суб'єктів владних повноважень	8) впровадження системи відеозв'язку з перекладачами на жестову мову та забезпечення центрів надання адміністративних послуг технічними засобами та ліцензійними програмними продуктами для здійснення відеозв'язку	2025—2026 роки	Не розпочато			
	9) поширення інформаційних матеріалів про права та гарантії, інвалідність, доступність та реабілітацію у 15 пілотних громадах	2025 рік	Не розпочато			
23. Підвищення рівня обізнаності фахівців органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування про важливість доступності та рівних можливостей для осіб з різними ступенями обмеження здатності до спілкування	6) проведення роботи серед працівників системи охорони здоров'я, які здійснюють прийом громадян, щодо культури та особливостей спілкування з особами з порушеннями слуху та застосування онлайн-додатків безоплатного перекладу на жестову мову	2025—2026 роки	Виконується	Забезпечено щокварталу отримання звітів від адміністрацій закладів охорони здоров'я області щодо проведення роботи серед працівників системи охорони здоров'я, які здійснюють прийом громадян, щодо культури та особливостей спілкування з особами з порушеннями слуху та застосування онлайн-додатків безоплатного перекладу на жестову мову а саме кількості проведених занять, нарад, семінарів тощо адміністраціями закладів охорони здоров'я області		
	7) розміщення інформації щодо безбар'єрності на офіційних ресурсах органів державної влади, органів місцевого самоврядування, у медіа та соціальних мережах	2025—2026 роки	Виконується	На офіційному вебсайті Запорізької облдержадміністрації у розділі «Безбар'єрність» розміщується інформація щодо безбар'єрності https://www.zoda.gov.ua/article/2587	https://surl.li/oryovb https://surl.li/qnlczo https://surl.li/huifkx	
	8) розміщення розробленої за погодженням з Мінветеранів соціальної реклами в закладах охорони здоров'я, освіти, територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки,	2025—2026 роки	Не розпочато	У разі надходження соціальної реклами, буде забезпечено її розміщення в закладах охорони здоров'я, освіти, територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, центрах надання адміністративних послуг,		

	центрах надання адміністративних послуг, адміністративних приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які надають послуги ветеранам війни			адміністративних приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які надають послуги ветеранам війни		
	9) розміщення розробленої за погодженням з Мінветеранів інформації про перелік послуг, які надаються ветеранам війни у соціальних центрах, ветеранських просторах	2025 рік	Виконується	Інформація про перелік послуг, які надаються ветеранам війни розміщується у соціальних центрах, ветеранських просторах та в тому числі на офіційному вебсайті облдержадміністрації у розділі «Ветеранська політика» https://www.zoda.gov.ua/article/2671/		
	10) розміщення розробленої за погодженням з Мінветеранів інформації про перелік послуг, які надаються ветеранам війни, на офіційних ресурсах органів державної влади, органів місцевого самоврядування, у медіа	2025— 2026 роки	Виконується	Інформація про перелік послуг, які надаються ветеранам війни розміщена на офіційному вебсайті облдержадміністрації у розділі «Ветеранська політика» https://www.zoda.gov.ua/article/2671/		
	12) проведення національної інформаційної кампанії щодо обізнаності про раннє виявлення захворювань новонароджених і надання допомоги	2025— 2026 роки	Виконується	У закладах охорони здоров'я області (територія, що підконтрольна Україні), які надають медичну допомогу вагітним жінкам, роділлям, породіллям та дітям, медичними працівниками постійно проводиться інформування таких жінок та сімей з маленькими дітьми про раннє виявлення порушень у плоду та новонародженої дитини та щодо важливості неонатального скринінгу. За потреби здійснюється оцінка підвищених ризиків вроджених вад розвитку плоду у вагітних жінок. У закладах охорони здоров'я області, у яких спостерігаються вагітні жінки, функціонують «Школи		

				відповідального батьківства». Після народження дитини, у пологодопоміжному закладі обов'язково здійснюється неонатальний скринінг відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 01.10.2021 № 2142. У I півріччі 2025 року неонатальним скринінгом охоплено 1266 дітей (100% живих новонароджених).		
	14) проведення щороку національного тижня безбар'єрності (травень)	2025-2026 роки	Виконано в 2025 році	Забезпечено облдержадміністрацією проведення в поточному році національного тижня безбар'єрності https://www.zoda.gov.ua/news/74540/dostupnist,-priynyattya-ta-zaluchenist-v-ukrajini-startuvav-natsionalniy-tizhden-bezbarjernosti.html	https://www.zoda.gov.ua/article/2643/informatsiya-pro-dosyagnennya.html	
24. Забезпечення доступності інформаційних матеріалів для осіб з різними ступенями обмеження здатності до спілкування, зокрема під час виборчого та референдного процесу, під час оповіщення і евакуації осіб старшого віку і осіб з інвалідністю, батьків дітей, які повернулися з депортації, батьків і дітей на територіях можливих бойових дій і деокупованих територіях, про мінну небезпеку і правила поведінки	4) розміщення розроблених за погодженням з Мінветеранів інформаційних матеріалів з питань ветеранської політики на офіційних веб-сайтах органів державної влади та органів місцевого самоврядування	2025—2026 роки	Виконується	Інформація розміщується в тому числі на офіційному сайті облдержадміністрації у розділі «Ветеранська політика»	https://www.zoda.gov.ua/article/2671/	

	8) надання рекомендацій щодо встановлення в закладах охорони здоров'я, освіти тактильних знаків і вказівників із шрифтом Брайля, а також звичайним текстом з використанням об'ємних літер відповідно до державних будівельних норм для підвищення рівня інформаційної доступності для осіб з порушеннями зору	січень — жовтень 2025 р.	Виконується	В закладах охорони здоров'я встановлено 581 тактильних знаків і вказівників із шрифтом Брайля, з них - 61 звичайним текстом з використанням об'ємних літер відповідно до державних будівельних норм для підвищення рівня інформаційної доступності для осіб з порушеннями зору		
30. Запровадження державної програми технічного забезпечення програм екранного доступу (screen reader) для осіб з інвалідністю з порушеннями зору та з дислексією, зокрема в частині наявності українськомовних синтезаторів мовлення	2) проведення навчальних семінарів та тренінгів для користувачів програм екранного доступу (screen reader), включаючи інструктажі та підтримку	2026 рік	Виконується	У січні-лютому 2025 року в межах співпраці з громадською організацією «Говори!», забезпечено організаційно-консультативний супровід навчання в онлайн-форматі педагогічних працівників двадцяти ІРЦ (60 осіб) за програмою «Застосування цифрових інструментів альтернативної і додаткової комунікації та інших цифрових інструментів у роботі з дітьми з ООП» проекту «TippyTalk на прифронтових територіях»; -на постійній основі проводиться організаційно-методичний супровід директорів та фахівців ІРЦ у групах Viber.		
Напрямок 3. Цифрова безбар'єрність						
Стратегічна ціль «Швидкісний Інтернет є доступним для всіх»						
33. Розширення мережі хабів цифрової освіти (спрощеного отримання електронної публічної послуги або доступу до Інтернету)	2) проведення заходів з популяризації доступу до хабів цифрової освіти на базі бібліотек та закладів освіти	2025—2026 роки	Не розпочато			
	7) проведення цифровізації (забезпечення пристроями) бібліотек та закладів освіти сфери культури	2025—2026 роки	Виконується	https://www.facebook.com/photo?fbid=715687237482638&set=a.277746374610062		

				https://www.facebook.com/photo?fbid=704871295230899&set=a.277746374610062		
	8) забезпечення доступу до широкосмугового Інтернету в бібліотеках та закладах освіти сфери культури	2025— 2026 роки	Виконується	https://docs.google.com/spreadsheets/d/1pXlpxAR038UjWg60dCYX5Wj6u9jowDk/edit?usp=drive_link&ouid=109909352241857191602&rtpof=true&sd=true		
	9) забезпечення необхідним програмним забезпеченням та засобами доступу до Інтернету осіб з інвалідністю, закладів освіти сфери культури та закладів культури, а також бібліотек	2025— 2026 роки	Не розпочато			
	10) придбання обладнання для забезпечення доступу закладів загальної середньої освіти до Інтернету за допомогою мережі WI-FI	2025— 2026 роки	Виконується	За статистичною звітністю ЗНЗ-1 для закладів загальної середньої освіти та 85-к для закладів дошкільної освіти 100% ЗЗСО та ЗДО мають доступ до швидкісного Інтернету. Окрім того, в ЗЗСО, що розташовані на підконтрольній Україні території, кількість персональних комп'ютерів (ПК) складає 8894 одиниць, портативних ПК (ноутбуків, нетбуків) – 13437 одиниць, планшетів – 2528 одиниць. В ЗДО, що розташовані на підконтрольній Україні території налічується 438 ПК, 477 ноутбуків, нетбуків та 20 планшетів. Питання забезпечення наявності високошвидкісного Інтернету та комп'ютерної техніки в закладах освіти для організації дистанційного навчання здобувачів освіти та педагогічних працівників перебуває на постійному контролі у Департаменті освіти і науки облдержадміністрації		
	11) придбання обладнання для забезпечення доступу закладів дошкільної освіти до	2025 рік	Виконується	За статистичною звітністю ЗНЗ-1 для закладів загальної середньої освіти та 85-к для закладів дошкільної освіти		

	Інтернету за допомогою мережі WI-FI			100% ЗЗСО та ЗДО мають доступ до швидкісного Інтернету В ЗДО, що розташовані на підконтрольній Україні території налічується 438 ПК, 477 ноутбуків, нетбуків та 20 планшетів. Питання забезпечення наявності високошвидкісного Інтернету та комп'ютерної техніки в закладах освіти для організації дистанційного навчання здобувачів освіти та педагогічних працівників перебуває на постійному контролі у Департаменті освіти і науки облдержадміністрації		
34. Підвищення якості надання послуг та їх доступності	4) забезпечення пунктів незламності необхідними обладнанням і технікою	2025 рік	Виконується	Для надання необхідних послуг населенню у випадку виникнення аварійної ситуації в енергетичній системі на підконтрольній владі України території Запорізької області, забезпечено функціонування 426 пунктів незламності, які укомплектовані згідно з вимогами Порядку організації та функціонування пунктів незламності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2022 № 1401 «Питання організації та функціонування пунктів незламності»		
	7) збільшення кількості місць надання публічних послуг з безоплатного доступу до Інтернету за допомогою мережі WI-FI	2025—2026 роки	Не розпочато			
Стратегічна ціль «Усі громадяни мають доступ до електронних публічних послуг»						
39. Розроблення комплексних підходів щодо цифровізації сфер життя та публічних послуг	2) проведення навчання працівників надавачів соціальних послуг з питань цифрової грамотності	2025—2026 роки	Виконується	Під час проведення онлайн-нарад з керівниками надавачів соціальних послуг Департаментом соціального захисту населення облдержадміністрації рекомендовано забезпечити проходження соціальними працівниками та		

				фахівцями соціальної роботи освітнього курсу з питань цифрової грамотності на порталі «Дія. Цифрова освіта». У другому півріччі 2025 року планується проведення навчання працівників інтернатних установ соціального захисту населення обласного підпорядкування з питань цифрової грамотності.		
	3) проведення навчання працівників закладів соціальної інфраструктури	2025— 2026 роки	Виконується	Працівники інтернатних установ соціального захисту населення обласного підпорядкування систематично, згідно з графіками проведення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників установ, проходять відповідне навчання. В установах щотижнево проводяться оперативні наради, щомісячно – семінари з працівниками, вебінари, лекції, тренінги, на яких розглядаються питання щодо удосконалення діяльності установи, організації надання соціальних послуг та медичної допомоги підопічним. У січні – лютому 2025 року працівники Департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації та інтернатних установ пройшли тренінгове онлайн навчання в рамках флагманського партнерства ЄС та ПРООН «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні» на тему: «Організація послуги підтриманого проживання для осіб з інвалідністю на рівні громад, зокрема в умовах деінституціоналізації та під час надзвичайних ситуацій».		
42. Забезпечення пріоритетної	22) актуалізація сайтів обласних бібліотек та	2025— 2026 роки	Не розпочато			

модернізації ключових онлайн-ресурсів органів державної влади для забезпечення відповідності вимогам щодо цифрової доступності відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2023 р. № 757 “Деякі питання доступності інформаційно-комунікаційних систем та документів в електронній формі”	бібліотек м. Києва відповідно до вимог щодо доступності онлайн-ресурсів та онлайн-контенту					
46. Забезпечення сприяння уніфікації веб-сайтів органів місцевого самоврядування (за згодою) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 “Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади”	2) проведення перевірки веб-сайтів органів місцевого самоврядування і подання результатів обласним та Київській міській держадміністраціям (військовим адміністраціям)	2025 рік	Не розпочато			
Напрямок 4. Суспільна та громадянська безбар’єрність						
Стратегічна ціль «Різні суспільні групи користуються рівними правами та можливостями для залучення в процес ухвалення рішень та громадської участі»						
47. Забезпечення розвитку обізнаності громадян про питання безбар’єрності та політики держави у цій сфері	4) проведення навчальних заходів для лідерів молодіжних громадських організацій щодо безбар’єрності в громадській діяльності	квітень — вересень 2025 р.	Не розпочато			

48. Розвиток громадянської освіти дорослих, дітей та молоді для всіх суспільних груп	2) проведення з представниками органів учнівського та студентського самоврядування просвітницьких заходів щодо залучення їх до життя громад	2025—2026 роки	Виконується	Напередодні Дня Конституції України представники Запорізької обласної молодіжної ради (в т.ч. лідери органів студентського самоврядування) зустрілися з головою облдержадміністрації. Мали змогу задати питання, щодо залучення до управлінських рішень, розвитку громад, реабілітації ветеранів, стажування для молоді в органах державної влади, підтримки молодих спеціалістів та інше.		
	3) запровадження у закладах загальної середньої та професійно-технічної освіти години спілкування та позакласних заходів щодо коректної мови, гідного ставлення до всіх громадян, включаючи осіб старшого віку та осіб з інвалідністю, осіб з інвалідністю внаслідок війни, ветеранів війни, формування поваги до людей незалежно від віку і виховання солідарності між поколіннями та недопущення дискримінації	січень — червень 2025 р.	Виконується	Керуючись Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13.12.2022 № 2834-IX, постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках», відповідно до Програми розвитку освіти Запорізької області на 2023-2027 роки, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 22.02.2023 № 101, на виконання наказу Департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 26.02.2025 № 94 «Про проведення обласного фестивалю «Моральний вчинок», з метою популяризації духовних і моральних надбань, консолідації зусиль, спрямованих на моральний саморозвиток особистості, здатної забезпечити країні гідне місце у цивілізованому світі, сприяння формуванню громадянської позиції та соціально-правової активності учнів	https://mbzpto.org.ua/2025/pidsu-mky-moralnyj-vchynok/	

				та студентів, створення належних умов для прояву патріотизму, високих моральних цінностей, почуття любові до України, готовності до захисту України, забезпечення її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості, Департаментом освіти і науки облдержадміністрації та комунальним закладом «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради протягом березня-травня 2025 року проведено обласний фестиваль «Моральний вчинок» (далі – Фестиваль). Для участі у Фестивалі було представлено 418 робіт учнів 1-11 класів закладів загальної середньої освіти, закладів загальної середньої освіти з інтернатами (пансіонами) та закладів професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області. У закладах загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти у планах роботи проведені тематичні виховні заходи, години спілкування щодо поважного та гідного ставлення до всіх громадян, включаючи людей старшого віку та осіб з інвалідністю; формування поваги до людей незалежно від віку і виховання; солідарності між поколіннями та недопущення дискримінації: бесіди на виховних годинах, присвячені Міжнародному дню людей похилого віку «Тих днів не стерти з пам'яті людської», Уроки доброти «Дослухайся до голосу серця», засідання «круглого» столу «Толерантність до інших: учимося співчувати»;		
--	--	--	--	--	--	--

				тематичні виховні години: «Добром забуте серце обігрійте», «Ставлення суспільства до людей похилого віку», «Родина, родина від батька до сина!», «Мої любі дідусь та бабуся», «Ми – не байдужі», «Старість наших батьків – це наша старість», «Будьмо не байдужими до людей похилого віку», «Доброта починається з дитинства», «Шануймо старість сивоголову», «Не запізнуйтеся до батьків»; проведені години спілкування «Поспішай творити добро», «Мудрі і багаті літами», «Поважає старість і словом і ділом», «Літа на зиму повернули», «Як я поважаю дідусів і бабусь», з метою розвитку у дітей шанобливого ставлення до людей похилого віку; проведено виставки дитячих малюнків «Моя щаслива родина», «Мої бабуся та дідусь». У закладах освіти на уроках навчальних предметів «Етика», «Основи здоров'я», «Біологія» з учнями розглядаються теми відповідального батьківства у родині та морального виховання дітей. Включено до змісту освітніх програм тем щодо відповідального батьківства: 5-7 класи. Здоров'я, безпека та добробут. Добробут родини. Спілкування з дорослими та взаємоповага в родині. Родинні цінності. 8-9 класи. Основи здоров'я. Цінність родини. Чинники міцної родини. Готовність до сімейного життя. Принципи формування міжособистісних стосунків.		
--	--	--	--	--	--	--

				На курсі психологічного спрямування для учнів 10-11 класів розглядаються теми відповідального батьківства, вирішення конфліктів в сім'ї, взаємовідносини батьки-діти. Проведено тематичні години спілкування з учнями 5-9 класів «Щаслива родина – квітуча Україна. Проведено онлайн-заходи «Моральні основи сім'ї. Батьківство і материнство» для учнів 10,11 класів. Педагогічні колективи закладів освіти на батьківських зборах та консультаціях постійно звертають увагу батьків здобувачів освіти на недопущення насильства в сім'ї, запобігання порушення прав і свободи людини, булінгу та психологічного насильства		
49. Розвиток практики організації органами державної влади, органами місцевого самоврядування публічних консультацій та інших форм діалогу із залученням всіх суспільних груп	2) забезпечення проведення суспільно-політичних та культурних заходів за участю ветеранів війни та різних груп населення, спрямованих на впровадження практики ведення діалогу (медіації)	2025—2026 роки	Виконується	Департамент культури, туризму, національностей та релігій приділяє значну увагу організації заходів, спрямованих на підтримку ментального здоров'я та соціальної адаптації ветеранів війни. У рамках цієї діяльності регулярно проводяться арт-терапевтичні зустрічі та інші заходи, спрямовані на психологічну підтримку військовослужбовців у шпиталях. Враховуючи особливості роботи з військовими та питання безпеки, фото- та відеофіксація таких заходів не здійснюється.		
50. Створення умов для залучення жителів до розв'язання проблем місцевого значення, розвитку форм місцевої демократії, підтримки місцевих ініціатив,	1) визначення механізму залучення грантового фінансування та менторської підтримки для розв'язання проблем місцевого значення для органів самоорганізації населення	2025 рік	Не розпочато			

зокрема через грантове фінансування						
	3) здійснення заходів з підтримки органів самоорганізації населення (будинкових, вуличних комітетів тощо)	2025 рік	Не розпочато			
52. Створення умов для залучення інститутів громадянського суспільства до формування, реалізації, моніторингу та оцінки політики безбар'єрності на національному та місцевому рівні	4) сприяння розвитку ресурсних центрів, баз знань, навчальних центрів для забезпечення провадження ефективної діяльності інститутів громадянського суспільства щодо безбар'єрності	2025 рік	Виконується	В області створено 35 інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), з яких 22 ІРЦ юридичні адреси зареєстровані на тимчасово окупованих територіях, 13 ІРЦ розташовані на підконтрольній Україні території, фактично здійснюють діяльність 25 установ (12 ІРЦ здійснюють свою діяльність очно, 13 ІРЦ – дистанційно), 5 ІРЦ знаходяться на простой та ще 5 ІРЦ тимчасово призупинили свою діяльність. Інформацію про ІРЦ Запорізької області розміщено в статті на сайті Департаменту освіти і науки Запорізької ОВА в розділі «Безбар'єрність» за посиланням: http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzyenya_pilitiki_bezbaryernisti/		
	5) здійснення інститутами громадянського суспільства контролю, моніторингу та оцінки реалізації органами державної влади та органами місцевого самоврядування політики безбар'єрності, зокрема участь у засіданнях місцевих рад з питань безбар'єрності	2025—2026 роки	Виконується	До складу комітетів забезпечення доступності та місцевих рад з питань безбар'єрності включено представників відповідних громадських організацій https://drive.google.com/file/d/1FkG7hDhMRW3VKfv7DXILdOr6mQ3SllkJ/view?usp=sharing https://docs.google.com/spreadsheets/d/17uPYx6FnYHCh9ZUZZjEYXTt4GrIKrPZ/edit?usp=sharing&oid=109909352241857191602&rtpof=true&sd=true		
Стратегічна ціль «Суспільне прийняття, взаємоповага та згуртованість посилюють соціальний капітал у територіальних громадах»						
53. Проведення просвітницьких кампаній щодо	1) проведення просвітницької кампанії на рівні територіальних громад щодо	2025—2026 роки	Виконується	Просвітницька робота. Створення інклюзивної культури. Формування у суспільстві толерантного ставлення		

підвищення рівня толерантності, недискримінації, розуміння цінностей різноманіття та суспільного прийняття, поваги, безбар'єрної комунікації і коректної мови спілкування	толерантного ставлення, використання чутливої мови спілкування, недопущення дискримінації та булінгу осіб з інвалідністю, осіб з інвалідністю внаслідок війни, осіб з особливими освітніми потребами як вагому складову інтеграції у життя громади			до осіб з інвалідністю, подолання стигматизації та дискримінації. В межах співпраці з КУ «Запорізький міський молодіжний центр» Запорізької міської ради з метою підвищення рівня обізнаності громадськості щодо інклюзії та інклюзивності задля створення рівноправного суспільства, проведено 6 офлайн тренінгів «Ефективна інклюзія: створення справедливого та рівноправного суспільства» для 103 учнів закладів освіти, студентів Запорізького технічного ліцею Запорізької міської ради та педагогічного фахового коледжу комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради та 8 тренінгів для батьків дітей з особливими освітніми потребами «Усвідомлене батьківство: шлях до успіху дитини», які відвідало 242 особи. У січні-лютому в межах співпраці з громадською організацією «Говори!», в онлайн-форматі відбулось навчання педагогічних працівників ІРЦ та ОРЦППО за програмою проєкту «TippyTalk на прифронтових територіях», в якому взяли участь 62 особи. Мета проєкту: розширення можливостей роботи ІРЦ на прифронтових територіях України через застосування цифрових інструментів АДК та інших цифрових інструментів у роботі з дітьми з ООП. У травні-червні ОРЦППО було організоване дистанційне навчання педагогічних працівників закладів освіти (183 особи) в межах проєкту «Застосування цифрових інструментів		
--	---	--	--	--	--	--

				альтернативної і додаткової комунікації у роботі з дітьми з ООП» з метою інформування про доступні цифрові засоби комунікації в Україні, розширення можливостей роботи закладів на прифронтових територіях через застосування цифрових інструментів АДК та інших цифрових інструментів у роботі з дітьми з ООП, підтримка сімей, які мають дітей з мовленнєвими труднощами; навчання по використанню застосунку TippyTalk та впровадженню його в освітній процес. Загалом у проєкті взяли участь 245 педагогічних працівників Запорізької області. ОРЦПО проведено 2 фасилітаційні офлайн сесії «Управління процесом створення інклюзивного освітнього середовища в громаді», в яких взяли участь представники Біленьківської, Вільнянської, Запорізької територіальних громад (всього 56 осіб). На офіційних електронних ресурсах Департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації, надавачів соціальних послуг комунальної власності розміщена інформація про правила толерантної комунікації (як говорити без стереотипів та упереджень), а також про організацію безбар'єрних просторів (https://surl.lu/ndumxm; https://surl.lt/wqmaid; https://surl.li/flbpjy; https://www.facebook.com/fahivci.tc/).		
54. Розвиток культури громадської активності, волонтерства, взаємодопомоги та	3) проведення інформаційно-просвітницької кампанії щодо соціальної згуртованості в територіальній громаді	2025—2026 роки	Виконується	Пологівською районною військовою адміністрацією 13.03.2025 проведено вебінар для посадових осіб органів місцевого самоврядування та військових адміністрацій населених		

співпраці для покращення умов життя у спільнотах між жителями територіальних громад				пунктів щодо політики безбар'єрності та недискримінації. Мелітопольська районна військова адміністрація проводить роботу у напрямку інформування тимчасово переміщеного населення району про створення безбар'єрного простору, щодо важливості завдання впровадження норм безбар'єрності на рівні територіальних громад та забезпечення доступності міських просторів. У Василівській районній військовій адміністрації налагоджується інформування громадськості щодо доступності до приміщення, в якому вона знаходиться, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час особистого прийому громадян		
	8) впровадження найкращих практик і механізмів залучення осіб з інвалідністю, молоді, осіб старшого віку, батьків з дітьми дошкільного віку до культурного життя та відродження інклюзивних практик бібліотек	2025 рік	Виконується	https://www.facebook.com/zobd.zp/post/pfbid02fmmnj1jHDZzigkJbF4vccm6eYz7jUnyeVodsSRGd18CTgcV6CR8Gg2fhWwWHs5e3l https://www.facebook.com/zounb.zp.ua/posts/pfbid08LWdhvy9Mnper81GY6q659R6ZKdfm5CcvXXSHfASU1eEjyJ1YgPuvTNHtDZKfo6ol https://www.facebook.com/61577165211064/videos/1069807645003480		
56. Розвиток публічної інфраструктури для соціального залучення та громадської активності (соціальні клуби, паркові зони, коворкінги, центри громадської участі, ветеранські простори, бібліотеки тощо)	1) визначення місця для соціальної взаємодії і створення умов для доступності (хаби, соціальні клуби, ветеранські простори тощо)	2025—2026 роки	Виконується	У Запорізькому міському територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) працює п'ять відділень денного перебування в яких можна отримати соціальну послугу «соціальна адаптація». Адреси вказаних відділень опубліковані на сайті зазначеної установи		

				https://socposluga.com.ua/adresa-ta-kontakti).		
Стратегічна ціль «Для кожної людини доступні послуги, зокрема соціальні, освітні, медичні, комунальні, транспортні, фінансові, правничі, безпекові, правозахисні, цивільного захисту, адміністративні, архівні, медіа та інші»						
57. Розроблення нормативно-правових актів та здійснення заходів із забезпечення доступності соціальних, освітніх, комунальних, транспортних, фінансових, правничих, безпекових, правозахисних послуг, послуг охорони здоров'я, цивільного захисту, адміністративних, архівних, медіа та інших послуг	22) забезпечення рівних прав і свобод у сфері індивідуальної мобільності, моніторинг надання послуги “соціального таксі”	2025—2026 роки	Виконується	У 5 територіальних громадах Запорізького району (Вільнянській, Запорізькій, Новомиколаївській, Павлівській та Широківській) надавачами соціальних послуг комунальної власності для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю надаються транспортні послуги, в тому числі спеціально обладнаними автомобілями. Запорізьким міським територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) з 15.01.2025 розпочалось впровадження соціальної транспортної послуги «Соціальне таксі» для осіб з інвалідністю I та II групи, а також для осіб з інвалідністю внаслідок війни (крім прикутих до ліжка) та осіб, яким встановлюється така інвалідність (40 послуг на безоплатній основі отримали 12 осіб вказаної категорії). З 01.04.2025 розширений перелік категорій осіб, які мають право отримати зазначену послугу за рахунок коштів місцевого бюджету: особи, постраждалі від шкоди, завданої пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією (крім прикутих до ліжка); особи з інвалідністю I та II групи з вадами опорно-рухового апарату та порушенням зору (крім ліжкових хворих осіб).		

				Упродовж першого півріччя 48 осіб вказаних категорій отримали 356 послуг.		
58. Включення питань доступності, інклюзії та безбар'єрності в програми навчання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, надавачів послуг	4) проведення навчальних програм/курсів/тренінгів для надавачів послуг (наприклад, правила спілкування, толерантність, чутлива мова, клієнтоорієнтованість, навички взаємодії, організація безбар'єрного простору тощо)	2025— 2026 роки	Виконується	Правилам спілкування, толерантності, чутливої мови, навичкам взаємодії була приділена увага під час опрацювання теми «Підвищення мовної культури посадових осіб місцевого самоврядування» загальної професійної (сертифікатної) програми підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування (не рідше одного разу на три роки) та теми «Мовленнєвий етикет – складова частина реалізації мовної стійкості» загальної короткострокової програми підвищення кваліфікації «Мовна стійкість державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування». Окрім того, учасники професійного навчання були ознайомлені з електронним ресурсом на якому розміщений «Довідник безбар'єрності». Даний навчальний матеріал був опрацьований з 264 особами – державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування та іншими посадовими особами військових адміністрацій населених пунктів, а саме: 107 державних службовців, 137 посадових осіб місцевого самоврядування та 20 інших посадових осіб та службових осіб військових адміністрацій населених пунктів. Для 91 публічного службовця було реалізовано загальну короткострокову програму підвищення кваліфікації «Підготовка інформаційних повідомлень у форматі легкого		

				читання», а саме: 14 державних службовців, 74 посадові особи місцевого самоврядування та 3 інші посадові та службові особи військових адміністрацій населених пунктів Запорізької області.		
	7) забезпечення організації та надання соціальної послуги медіації з урахуванням потреб осіб/сімей	2025— 2026 роки	Виконується	За результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах на 2025 рік потреба у послугі медіації відсутня.		
	10) визначення відповідальної особи за проведення навчань для працівників закладів охорони здоров'я щодо політики безбар'єрності та недискримінації осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	січень — травень 2025 р.	Виконано	Визначено відповідальних осіб в закладах охорони здоров'я області за проведення навчань для працівників закладів охорони здоров'я щодо політики безбар'єрності та недискримінації осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Kwve1nD4J6UW6mPH1ZfQw8dBHN6OArdM/edit?usp=sharing&ouid=109909352241857191602&rtipof=true&sd=true	
	11) забезпечення проведення навчання тренерів з числа працівників закладів охорони здоров'я шляхом залучення консультантів та фахівців міжнародних гуманітарних організацій	2025— 2026 роки	Виконується	Проводиться збір інформації про кількість підготовлених тренерів з числа працівників закладів охорони здоров'я для забезпечення проведення тренінгів		
	12) забезпечення проведення навчання (тренінгів, вебінарів) для працівників державних та комунальних закладів охорони здоров'я щодо політики безбар'єрності та недискримінації осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025— 2026 роки	Виконується	Проводиться збір інформації від адміністрацій закладів охорони здоров'я області щодо кількості медичних працівників закладів охорони здоров'я, що пройшли навчання щодо політики безбар'єрності та недискримінації осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення		
	14) проведення навчання для працівників служб у справах дітей, міської, районної у	2025— 2026 роки	Не розпочато			

	місті ради, сільської, селищної ради, центрів соціально-психологічної реабілітації дітей					
	15) залучення організацій громадянського суспільства на конкурсній основі до проведення тренінгів, семінарів та роз'яснювальної роботи з питань надання та отримання публічних послуг для всіх суспільних груп	2025 рік	Не розпочато			
60. Забезпечення доступності послуг, які надаються через мобільні застосунки та онлайн-платформи, для осіб з обмеженнями повсякденного функціонування	3) забезпечення доступності інформації для осіб з різними ступенями обмеження здатності до спілкування під час спілкування на гарячих лініях обласних та Київської міської держадміністрацій (військових адміністрацій)	2025—2026 роки	Виконується	На вебсайті Запорізького обласного контактного центру опубліковано інформацію щодо можливості подання звернень як по телефону, так і через вайбер та телеграм	https://okc.zoda.gov.ua/	
63. Забезпечення врахування прав та інтересів осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп під час евакуації, доступу до укриттів, води та засобів гігієни, отримання послуг охорони здоров'я та соціальних послуг в умовах військових дій	2) врахування прав та інтересів осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у процесі вимушеної евакуації	січень — травень 2025 р.	Виконано	Інструкції та рекомендації розміщено на офіційному вебсайті Департаменту з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації http://depcczn.zoda.gov.ua/?page_id=2109	http://depcczn.zoda.gov.ua/?page_id=2109	
	3) врахування прав та інтересів осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у місцях тимчасового перебування	січень — травень 2025 р.	Виконано	Інструкції та рекомендації розміщено на офіційному вебсайті Департаменту з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації http://depcczn.zoda.gov.ua/?page_id=2109 При направленні внутрішньо переміщених осіб з числа маломобільних груп населення та осіб	http://depcczn.zoda.gov.ua/?page_id=2109	

				з інвалідністю на поселення до місць тимчасового проживання враховується відповідність закладу до вимог безбар'єрності		
	б) забезпечення візуального чи тактильного оповіщення осіб з порушеннями слуху шляхом застосування технічних чи інших допоміжних засобів	2025 рік	Виконується	Одним із дієвих засобів оповіщення всіх груп населення (звуковими, візуальними, тактильними) є додаток «Повітряна тривога» розроблений компаніями Stfalcon, Ajax за підтримки Мінцифри та ДСНС України який працює за допомогою технології Cell broadcast. Cell Broadcast — функція мережі GSM, що дозволяє мобільному оператору передавати різноманітну інформацію, що може бути відображена на дисплеї мобільного телефону. На відміну від служби коротких повідомлень від точки до точки (SMS-PP), Cell Broadcast — це служба обміну повідомленнями з геотаргетингом і геозоною «один до багатьох». Вмикання сигналів оповіщення в додатку «Повітряна тривога» здійснюється підготовленим персоналом Департаменту з питань цивільного захисту Запорізької військової адміністрації, який цілодобово 24/7/365 здійснює чергування в захисній споруді, забезпечений усім необхідним для забезпечення гарантованого оповіщення населення області про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій різного характеру. Додаток «Повітряна тривога» при оповіщення надає можливість надсилати повідомлення в якому зазначений заголовок події (наприклад: загроза затоплення, лісові		

				пожежі та інше) та короткий опис/інструкції з подальших дій у цій ситуації для населення. Також є можливість додати посилання на офіційне джерело, за яким користувачі зможуть отримати більше інформації. Оповіщення може вмикатися, як на території всієї області так і виключно у окремій територіальній громаді. Під час проведення оповіщення за цією технологією на екрані телефону абонентів мобільних операторів в зоні покриття базових станцій 2G vtht;s «Київстар», Vodafone, lifecell з'явиться повідомлення над усіма програмами або заблокованим екраном, яке супроводжуватиметься гучним сигналом, характерними вібраційними імпульсами та текстовим повідомленням. Для отримання сигналу оповіщення встановлення додаткових додатків і підключення до мережі інтернет не потребує. З метою забезпечення виконання вимог пунктів 18, 19 Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 733, в частині можливості доведення сигналів і повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій до осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями було розроблено¹⁴ громадами Запорізького району Запорізької області технічні завдання		
--	--	--	--	---	--	--

				на нове будівництво місцевих автоматизованих систем та засобів оповіщення та інформування населення.		
	7) створення фонду захисних споруд цивільного захисту у надавачів соціальних послуг, в яких постійно або тимчасово проживають (перебувають) особи, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах, з урахуванням принципів безбар'єрності та (у разі їх будівництва) з дотриманням вимог містобудівного законодавства, будівельних норм, нормативних документів, обов'язковість застосування яких встановлена законодавством щодо забезпечення доступності і безпеки для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025— 2026 роки	Виконується	Інтернатні установи соціального захисту населення обласного підпорядкування не мають спеціалізованих захисних споруд цивільного захисту, але в них обладнані підвальні приміщення під укриття, вжиті заходи щодо забезпечення необхідним обладнанням, інвентарем і матеріалами, встановлені ліжка, створено запас продуктів харчування тривалого зберігання, питної води та медикаментів, забезпечено доступ для маломобільних підопічних. Стан усіх найпростіших укриттів інтернатних установ перевірено відповідними органами. За результатами перевірки їх рекомендовано до використання як найпростішого укриття.		
	8) забезпечення закладів освіти захисними спорудами цивільного захисту, спорудами подвійного призначення та найпростішими укриттями з урахуванням принципів безбар'єрності та (у разі їх будівництва) з дотриманням вимог містобудівного законодавства, будівельних норм, нормативних документів, обов'язковість застосування яких	2025— 2026 роки	Виконується	На підконтрольній території Запорізької області розташовані 374 заклади та установи освіти, з них 242 мають укриття, а саме: придатні до використання - 231 (62%), не придатні до використання - 11 (3%). В 132 (35%) закладах освіти укриття відсутні. Заклади дошкільної освіти: всього 134, мають укриття - 74, не забезпечені укриттями – 60. ЗЗСО: всього 185, мають укриття - 133, не забезпечені укриттями – 52.		

	встановлена законодавством щодо забезпечення доступності і безпеки для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення			ЗП(ПТ)О: всього 11, мають укриття - 11, не забезпечені укриттями – 0. Заклади фахової передвищої освіти: всього 15, мають укриття – 13, не забезпечені укриттями – 2. Заклади вищої освіти: всього 7, мають укриття - 5, не забезпечені укриттями – 2. Заклади позашкільної освіти: всього 22, мають укриття - 5, не забезпечені укриттями – 17. У закладах освіти області буде функціонувати 25 протирадіаційних укриттів, (13 проєктів по будівництву ПРУ реалізуються із 2024 року, 12 – з 2025 року). Станом на 25.06.2025 завершено будівництво на 8 об'єктах, тривають роботи щодо введення їх в експлуатацію. Проводяться будівельні роботи ще на 5 об'єктах. Погодження комісії Міністерства освіти і науки України отримали ще 12 проєктів, з них: на 10 об'єктах розпочато будівельні роботи, на 2 – тривають тендерні процедури. Нові ПРУ будуть спроектовані з урахуванням стандартів безбар'єрності, щоб забезпечити комфортний доступ і користування для всіх категорій населення під час надзвичайних ситуацій у мирний час та особливі періоди, а також гарантувати безперервний та безпечний доступ до освітніх послуг		
	9) проведення (за участю громадських об'єднань) моніторингу дотримання прав маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, в разі виникнення надзвичайних	2025— 2026 роки	Виконується	З метою захисту населення на території міста Запоріжжя в місцях можливого скупчення людей на зупинках транспорту, в парках, місцях відпочинку на підставі рішення Ради оборони Запорізької області від 14.01.2025 № 196 встановлено 17		

	ситуацій із забезпечення доступності об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, наявності доступного транспорту для евакуації до найближчого об'єкта фонду захисних споруд цивільного захисту, а також підготовки персоналу			модульних залізобетонних конструкцій з облаштуванням доступу маломобільних груп населення, загальною вартістю 31 038 000 грн. У разі виникнення надзвичайних ситуацій для забезпечення доступності захисних споруд цивільного захисту органами місцевого самоврядування проводяться: інформування населення, включаючи осіб з інвалідністю про конкретні місця та маршрути міського транспорту до місця розташування найближчого укриття. розроблені та розміщені на офіційних сайтах виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення інтерактивні карти розташування захисних споруд цивільного захисту. https://www.google.com/maps/d/u/1/viewer?mid=1IWG_fObzl9PVA1U6y-CGNjnhvtvEKNRs&ll=47.84220135086297%2C35.13660710810544&z=12		
Стратегічна ціль «Кожна людина має доступ до розвинутої системи громадського здоров'я, включаючи послуги у сфері фізичної культури та спорту»						
65. Забезпечення надання психологічної допомоги та підтримки для всіх суспільних груп	3) забезпечення надання психологічної допомоги всім суспільним групам	2025—2026 роки	Виконується	Забезпечено підготовку щокварталу звіту про результати надання психологічної допомоги закладами охорони здоров'я області всім суспільним групам		
	5) забезпечення функціонування центрів психічного здоров'я в кластерних/надкластерних закладах охорони здоров'я із дотриманням вимог законодавства щодо прав людини, забезпечення безбар'єрного доступу	2025 рік	Виконано	Розміщено інформацію на сайтах закладів охорони здоров'я про функціонування центрів психічного здоров'я в закладах охорони здоров'я із дотриманням вимог законодавства щодо прав людини, забезпечення безбар'єрного доступу пацієнтів до стаціонарної психіатричної допомоги.	https://doz.zoda.gov.ua/informatsiini-paneli/193-informatsiini-paneli/4286-okhorona-psykhichnoho-zdorov-ia-v-zaporizkii-oblasti-	

	пацієнтів до стаціонарної психіатричної допомоги			Відповідна інформація на сайті Департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації https://doz.zoda.gov.ua/informatsiini-paneli/193-informatsiini-paneli/4286-okhorona-psykhichnoho-zdorov-ia-v-zaporizkii-oblasti-pidtrymka-iaka-poruch	pidtrymka-iaka-poruch	
	9) визначення і забезпечення необхідної кількості психологів, які надають кваліфіковану психологічну допомогу дітям, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема дітям, які постраждали	травень — листопад 2025 р.	Виконується	Зкладами охорони здоров'я області надано звіти Департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації щодо забезпечення необхідною кількістю психологів, які надають кваліфіковану психологічну допомогу дітям, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема дітям, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України та збройних конфліктів. Станом на 26.06.2025 у штатних розписах закладів/установ надавачів соціальних послуг комунального сектору, що діють у територіальних громадах Запорізького району Запорізької області, визначено потребу щодо 44 посад психологів/практичних психологів, наразі на вказаних посадах фактично працює 29 осіб. У 2024 році розпорядженням голови обласної адміністрації, начальника обласної військової адміністрації від 31.07.2024 № 556 затверджено обсяги регіонального замовлення на підготовку фахівців за напрямом 016 «Спеціальна освіта» для Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» на 2024 рік у кількості: 1) бакалавр – 20 осіб; 2) магістр – 20 осіб		

				У 2025 році заплановано обсяги регіонального замовлення на підготовку фахівців за напрямом А6 «Спеціальна освіта» для Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» на 2025 рік у кількості: 1) бакалавр – 30 осіб – Код напрямку та найменування спеціальності А6 «Спеціальна освіта» (спеціалізація «Логопедія» - 15 осіб, А6 «Спеціальна освіта» (спеціалізація «Корекційна психопедагогіка» - 15 осіб). 2) магістр – 20 осіб – Код напрямку та найменування спеціальності А6 «Спеціальна освіта» (ООП «Логопедія» - 10 осіб, А6 «Спеціальна освіта» (ООП «Психокорекційна педагогіка і психологія» - 10 осіб).		
	10) визначення серед психологів таких, які потребують підвищення кваліфікації	2025— 2026 роки	Виконується	Підвищення кваліфікації психологів, які працюють в установах/зкладах надавачів соціальних послуг комунального сектору Запорізького району Запорізької області, здійснюється відповідно до вимог, визначених нормативними документами, що регламентують підвищення кваліфікації психологів у соціальній сфері.		
	12) організація проведення заходів з підвищення кваліфікації, тренінгів, семінарів тощо для працівників надавачів соціальних послуг, зокрема для соціальних працівників, з надання першої психологічної допомоги отримувачам соціальних послуг	2025— 2026 роки	Виконується	Протягом I півріччя 2025 року Запорізьким обласним центром соціальних служб проведено 23 навчальні заходи, в тому числі з надання першої психологічної допомоги. У зазначених заходах взяли участь 357 представників надавачів соціальних послуг усіх форм власності, служб у справах дітей тощо.		

	14) поширення інструментів самооцінки психологічного стану вагітними жінками та батьками дітей раннього віку, розроблених МОЗ	2025 рік	Виконується	За I півріччя 2025 року у закладах охорони здоров'я області, які надають медичну допомогу вагітним жінкам, роділлям, породіллям та дітям (територія, що підконтрольна Україні) кількість вагітних жінок, до яких були застосовані інструменти самооцінки психологічного стану становить 444 особи (з них ВПО - 57). Крім того, відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 09.08.2022 № 1437, усі вагітні жінки та породіллі проходять оцінювання за Единбурзькою шкалою післяпологової депресії. Кількість сімей з дітьми раннього віку, до яких були застосовані інструменти самооцінки психологічного стану становить 193 сім'ї (з них ВПО - 95)		
	15) забезпечення проведення інформаційно-просвітницької кампанії серед вагітних жінок, породіль та батьків дітей раннього віку щодо способів отримання психологічної допомоги	2025— 2026 роки	Виконується	За I півріччя 2025 року у закладах охорони здоров'я області, які надають медичну допомогу вагітним жінкам, роділлям, породіллям та дітям (територія, що підконтрольна Україні) 1432 інформувань щодо способів отримання психологічної допомоги, з них- 1105 проведено консультувань практичними психологами закладів охорони здоров'я		
66. Забезпечення розвитку системи надання послуг раннього втручання в кожній територіальній громаді	3) налагодження взаємодії між закладами охорони здоров'я, закладами освіти, закладами соціального захисту, громадськими об'єднаннями для поширення інформації серед батьків щодо послуги раннього втручання	2025— 2026 роки	Виконується	За I півріччя 2025 року про можливість отримання послуги «раннього втручання» медичними працівниками закладів охорони здоров'я області було поінформовано 983 сім'ї. При виявленні сімей з дітьми, які мають порушення розвитку або в яких існує ризик виникнення таких порушень, фахівцями соціальної роботи проводиться перенаправлення цих сімей до закладів/ установ, де		

				надається послуга раннього втручання		
	4) забезпечення підвищення рівня поінформованості сімей з дітьми, які мають порушення розвитку або в яких існує ризик виникнення таких порушень, щодо надання послуги раннього втручання з метою зниження рівня інституалізації дітей у ранньому віці та інвалідизації дітей	2025 рік	Виконується	На офіційних сайтах КНП «Запорізька обласна клінічна дитяча лікарня» Запорізької обласної ради, КНП «Міська дитяча лікарня № 5» Запорізької міської ради та КНП «Клініка «Сімейний лікар» Широківської сільської ради висвітлена інформація щодо отримання послуг раннього втручання у цих закладах Під час надання соціальних послуг сім'ям з дітьми, які мають порушення розвитку або в яких існує ризик виникнення таких порушень, фахівцями соціальної роботи проводиться інформування щодо послуги раннього втручання та можливості її отримання.		
	10) розроблення за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці в послугі раннього втручання заходів щодо утворення та забезпечення функціонування центрів (служб, відділень) раннього втручання на базі діючої мережі закладів з урахуванням потреб та фінансових можливостей бюджетів відповідної адміністративно-територіальної одиниці	2025— 2026 роки	Виконується	Загалом в області послугу раннього втручання надають 3 заклади охорони здоров'я: 2-за ПМГ-2025 «Медична реабілітація немовлят, які народилися передчасно та/або хворими, протягом перших трьох років життя» (КНП «Запорізька обласна клінічна дитяча лікарня» Запорізької обласної ради та КНП «Міська дитяча лікарня № 5» Запорізької міської ради) та в рамках місцевої програми за напрямком «Раннє втручання» (КНП «Клініка «Сімейний лікар» Широківської сільської ради). Із грудня 2024 року благодійною організацією «Мережа 100 відсотків життя. Запоріжжя» реалізується проект «Надання послуг з соціального захисту дітей та сімей з вразливих груп населення в Запорізькій області», у рамках якого дві команди фахівців зазначеної організації		

				надають послугу раннього втручання. Команда раннього втручання складається з логопедів, соціальних працівників, дитячих психологів та ерготерапевтів		
67. Забезпечення надання реабілітаційних, абілітаційних послуг, педіатричної реабілітації, зокрема за місцем проживання в територіальній громаді	10) забезпечення засновником закладу охорони здоров'я організації моніторингових візитів до закладів охорони здоров'я щодо дотримання вимог наказу МОЗ від 3 серпня 2021 р. № 1614 до інфекційного контролю за участю фахівців центрів контролю та профілактики хвороб МОЗ	2025— 2026 роки	Виконується	За інформацією керівників закладів охорони здоров'я проведено 11 моніторингових візитів		
	14) забезпечення навчання у закладах охорони здоров'я для молодших сестер медичних (молодших братів медичних) з догляду за хворими з питань догляду за пацієнтом, безпечного переміщення, профілактики пролежнів, застійних пневмоній та інших ускладнень	2025— 2026 роки	Виконується	Забезпечено проведення навчання		
	27) забезпечення створення та функціонування в реабілітаційних відділеннях закладів охорони здоров'я кабінетів асистивних технологій для здійснення підбору, налаштування, виготовлення та навчання користуванню допоміжними засобами реабілітації, зокрема проведення протезування пацієнтів з ампутаціями у закладах охорони здоров'я,	2025— 2026 роки	Виконується	В області 8 закладів охорони здоров'я в яких функціонують кабінети асистивних технологій		

	визначених у рамках реабілітаційного маршруту					
	34) забезпечення надання психіатричної допомоги дітям у багатoproфільних дитячих лікарнях шляхом відкриття відділень	2025 рік	Виконується	З 01.07.2025 на базі Центру ментального (психічного) здоров'я КНП «Запорізька обласна клінічна дитяча лікарня» Запорізької обласної ради заплановано розпочати надавати стаціонарну медичну допомогу дітям з розладами психіки та поведінки		
	35) забезпечення розвитку програми місцевих стимулів фахівців з психічного здоров'я	2025—2026 роки	Виконується	Проводиться робота щодо впровадження програми місцевих стимулів фахівців з психічного здоров'я		
	36) забезпечення доступності послуг паліативної допомоги дітям (зокрема мобільної паліативної допомоги)	2025 рік	Виконується	За I півріччя 2025 року послуги паліативної допомоги (зокрема мобільної паліативної допомоги) отримало 39 дітей. Загалом відбулося 664 виїзди мультидисциплінарних мобільних команд фахівців до таких дітей		
	42) забезпечення доступності послуги «Муніципальна няня»	2025 рік	Виконується	В області забезпечено доступність послуги «Муніципальна няня». Станом на 01.06.2025 176 надавачів послуг здійснюють повноцінний догляд за дітьми, серед яких є діти з інвалідністю (всього 199 дітей)		
	43) забезпечення доступності послуг інклюзивного позашкільного навчання	2025 рік	Виконується	Забезпечено розвиток мережі закладів дошкільної освіти з інклюзивними класами/групами. У 2024-2025 навчальному році в закладах дошкільної освіти області налічується 76 інклюзивних груп, в яких здобувають освіту 194 дитина з особливими освітніми потребами. http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzhenya_pililiki_bezbaryernisti/	http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzhenya_pililiki_bezbaryernisti/	
68. Розвиток системи надання паліативних послуг в кожній територіальній громаді	1) формування ліжкового фонду регіональної мережі паліативної допомоги відповідно до затвердженого розрахунку з урахуванням	2025—2026 роки	Виконується	Станом на 01.06.2025 року в області фактично розгорнуто 170 ліжок для цілодобового перебування паліативних хворих. В кожній територіальній громаді, де працюють		

	потреб мешканців всіх громад в стаціонарній паліативній допомозі та організація задоволення потреб пацієнтів у спеціалізованій паліативній допомозі за місцем їх перебування за пакетом медичних послуг у сфері охорони здоров'я програми медичних гарантій "Мобільна паліативна медична допомога дорослим і дітям"			стаціонарні заклади охорони здоров'я надається стаціонарна паліативна допомога (131 ліжка). В спеціалізованих закладах охорони здоров'я обласного підпорядкування, паліативна допомога надається на 33 ліжках. За I півріччя 2025 року на ліжках паліативного профілю було проліковано 724 пацієнтів. НСЗУ укладено договори з 10 закладами охорони здоров'я за пакетом «Стаціонарна паліативна медична допомога дорослим та дітям» на 2025 рік. За місцем перебування пацієнтів бригадами мультидисциплінарних команд надається мобільна паліативна допомога.		
Стратегічна ціль «Держава сприяє підвищенню рівня захисту прав жінок та чоловіків, хлопчиків та дівчат, зокрема осіб з інвалідністю»						
69. Забезпечення перегляду наявних процедур розгляду справ та надання допомоги постраждалим від усіх форм насильства з метою приведення у відповідність з найкращими світовими практиками та уникнення ретравматизації	2) забезпечення розвитку системи надання соціальних послуг особам, які постраждали від насильства за ознакою статі	2025— 2026 роки	Виконується	Перелік спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі розміщений на сайті Департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації https://dszn-zoda.gov.ua/content/%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%BA-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B1-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8-%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1-%D1%8F%D0%BA%D1%96-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B4		

				<u>%D0%B0%D0%BB%D0%B8-%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D1%8E-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%96</u>		
72. Реалізація програм підтриманого проживання осіб з інвалідністю та людей старшого віку, які перебувають в закладах інституційного догляду, та популяризація догляду в родинах	2) започаткування спільних вечорів/зустрічей з особами старшого віку щодо обміну досвідом на базі центрів життєстійкості	2025—2026 роки	Виконується	Наразі проведення спільних вечорів/зустрічей з особами старшого віку щодо обміну досвідом на базі центрів життєстійкості не започатковане. У відділеннях денного перебування Запорізького міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центрів надання соціальних послуг Запорізького району у рамках надання соціальної послуги соціальної адаптації для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю створені можливості для розширення кола спілкування та обміну досвідом		
	4) створення мережі осель підтриманого проживання	2025 рік	Виконується	У рамках Стратегії реформування психоневрологічних, інших інтернатних закладів та деінституціоналізації догляду за повнолітніми особами з інвалідністю та особами старшого віку до 2034 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1315, напрацьовано механізм релокації (переміщення) та визначено місця релокації інституційних закладів соціального захисту населення в більш безпечних областях нашої держави. З метою забезпечення релокації (переміщення) людей з інтернатних		

				установ соціального захисту населення Запорізької області до Львівської та Тернопільської областей, укладено Меморандуми про співпрацю та партнерство, які передбачають, зокрема влаштування 77 людей з психічними порушеннями до осель підтриманого проживання та 20 – до оселі стаціонарного догляду. Приймаючою стороною є: Бориславська міська територіальна громада (м. Борислав) Львівської області – 37 осіб; Козівська територіальна громада (с. Олесине) Тернопільської області – 40 осіб; Білецька територіальна громада (с. Великий Глибочок) Тернопільської області – 20 осіб. Переміщення частини підопічних буде здійснено після проведення капітальних ремонтів приміщень з урахуванням дотримання технічних і державних будівельних норм, вимог пожежної безпеки та безбар'єрності тощо з облаштуванням цих відремонтованих будівель необхідними побутовими приладами, меблями та відповідним обладнанням. Проведення ремонтних робіт і облаштування взяли на себе Благодійна організація «Благодійний фонд «Право на захист» та Благодійна організація «Благодійний фонд «Посмішка ЮА». Також триває робота щодо укладання Меморандуму про співпрацю та партнерство, який передбачає влаштування 60 людей з психічними порушеннями до оселі підтриманого проживання у Кіровоградській області.		
--	--	--	--	---	--	--

				Ремонтні роботи та облаштування приміщення у с. Іванівка Кіровоградської області (Надлацька територіальна громада) планує провести Громадська організація «Десяте квітня» (громадською організацією оголошена тендерна процедура щодо проведення ремонтних робіт будівлі). При цьому варто підкреслити, що орієнтовний найближчий термін переміщення 157 підопічних – жовтень 2025 року. Водночас, надання соціальної послуги підтриманого проживання в межах регіону, зокрема у рамках експериментального проєкту, ускладнене відсутністю приміщень, які відповідали б умовам, зазначеним у Порядку реалізації експериментального проєкту відповідно до чинного законодавства. В період воєнного стану передбачене обов'язкове тимчасове переміщення (евакуація) осіб, які цілодобово перебувають у закладах, розташованих на відстані менш як за 100 кілометрів від адміністративної межі між тимчасово окупованою територією та іншою територією України, де не ведуться бойові дії, лінії бойового зіткнення. З огляду на зазначене, наразі на території регіону розширення мережі надавачів соціальної послуги підтриманого проживання є недоцільним.		
	6) забезпечення розвитку мережі надавачів соціальних послуг для осіб старшого віку в громадах	2025— 2026 роки	Виконано	В період воєнного стану, у зв'язку з активними бойовими діями на території Запорізької області, розширення мережі надавачів		

				соціальних послуг для осіб старшого віку є недоцільним.		
Стратегічна ціль «Територіальні громади впроваджують заходи безбар'єрності та посилюють свою спроможність»						
73. Розвиток інституційної спроможності органів місцевого самоврядування щодо безбар'єрності	1) визначення розпорядженням міського, селищного або сільського голови в територіальних громадах відповідальних осіб за напрямками безбар'єрності	січень — червень 2025 р.	Виконано	Визначено відповідальних осіб за напрямками безбар'єрності https://docs.google.com/document/d/1wpwuKzV0_dvZSQwNtWONvp_EXEQWVaUQ/edit?usp=sharing&ouid=109909352241857191602&rtpof=true&sd=true		
	4) проведення аналізу доступності територіальних громад за всіма напрямками безбар'єрності із залученням організацій громадянського суспільства	2025—2026 роки	Не розпочато			
	8) утворення місцевих рад безбар'єрності у кожній територіальній громаді	2025—2026 роки	Виконується	29 територіальними громадами області створено місцеві ради безбар'єрності https://docs.google.com/spreadsheets/d/1gFx2Wgvzr72kbLbuBxix-lakf030zaVt/edit?usp=sharing&ouid=109909352241857191602&rtpof=true&sd=true		
	9) забезпечення відкритості засідань місцевих рад безбар'єрності (онлайн-трансляція або запис засідання)	2025—2026 роки	Виконується			
	10) висвітлення результатів діяльності місцевих рад безбар'єрності	2025—2026 роки	Виконується	https://dolynska-gromada.gov.ua/news/1750753437/ https://dolynska-gromada.gov.ua/news/1748424096/ https://dolynska-gromada.gov.ua/news/1750757251/ https://www.zoda.gov.ua/news/73029/pratsujemo-nad-vdoskonalennyam-		

				bezbarjernogo-prostoru-dlya-vsih-gromadyan.html https://zp.gov.ua/news/199153-vidbulasia-persa-u-2025-roci-rada-bezbarjernosti		
	11) розроблення обласних і місцевих планів заходів із впровадження безбар'єрного простору (у разі розроблення місцевих планів відновлення та розвитку регіонів включення до них окремого розділу про створення безбар'єрного простору)	2025— 2026 роки	Виконується	Розроблено Обласний план заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. 18 територіальними громадами області розроблено місцеві плани заходів із впровадження безбар'єрного простору	https://docs.google.com/document/d/1SwPYDydR-pfqJMDQbHdROlKG0ZajBTnd/edit?usp=sharing&ouid=109909352241857191602&rtpof=true&sd=true	
77. Участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету з урахуванням потреб маломобільних груп	1) визначення потреб маломобільних груп населення	2025— 2026 роки	Не розпочато			
	2) забезпечення щорічного врахування потреб маломобільних груп населення у бюджеті громади	2025— 2026 роки	Не розпочато			
	3) проведення моніторингу використання коштів місцевих бюджетів на потреби маломобільних груп населення із залученням інститутів громадянського суспільства	2025— 2026 роки	Не розпочато			
	4) здійснення заходів щодо соціальної згуртованості в громаді з представниками місцевих медіа (проведення навчання, роз'яснення, які терміни використовувати, як комунікувати)	2025— 2026 роки	Виконується	У лютому 2025 року в Запоріжжі відкрився Центр активної взаємодії для посилення громадської безпеки та відновлення Запорізької області, розташований у підземному приміщенні. Центр стане платформою для зустрічей, навчань та координації громадських ініціатив. Безоплатно працюватимуть активісти,		

				представники місцевої влади, представники медіа, релоковані громади та всі, хто готовий долучитися до відновлення регіону. Плануються: тренінги для громадських активістів – як працювати з інформацією, створювати проєкти та взаємодіяти з владою; консультації з розвитку громад – допомога у створенні інформаційних ресурсів та покращенні комунікації; безоплатні простори для релокованих громад та місцевих організацій – місце для роботи та обговорення ініціатив		
78. Підвищення обізнаності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, бізнес-спільнот, інститутів громадянського суспільства про потреби та інтереси маломобільних груп, механізми та інструменти громадської участі	1) забезпечення навчання представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, публічних службовців, бізнес-спільнот, організацій громадянського суспільства з питань соціальної інклюзії та механізмів її побудови для громад	2025— 2026 роки	Виконується	78 публічних службовців регіону стали учасниками навчання за загальною короткостроковою програмою «Утвердження громадянського суспільства – гарантія демократичного розвитку України», а саме: 2 заступники голів районних державних адміністрацій, 41 державний службовець, 26 посадових осіб місцевого самоврядування та 9 інших посадових осіб та службових осіб військових адміністрацій населених пунктів. Працівники облдержадміністрації підвищують рівень цифрової грамотності шляхом проходження циклів вебінарів на порталі «Дія.Освіта», у тому числі з питань соціальної інклюзії		
	2) запровадження програми обізнаності фізичних та юридичних осіб щодо прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (створення умов для життя осіб з інвалідністю)	2025— 2026 роки	Не розпочато			

	на рівні з іншими громадянами, коректність термінології, доведення до громадян та бізнесу прав осіб з інвалідністю)					
	4) проведення зустрічі для громадськості з представниками Кабінету Міністрів України та бізнесу для обговорення потреб осіб з інвалідністю	2026 рік	Не розпочато			
Напрямок 5. Освітня безбар'єрність						
Стратегічна ціль «Кожна людина має можливість розкрити свій потенціал та отримати професію завдяки інклюзивній освіті»						
82. Забезпечення можливості здобуття дітьми з особливими освітніми потребами професійної (професійно-технічної) та/або вищої освіти	6) створення регіональної мережі демонстраційних центрів професій для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, які можуть ознайомлюватись з різними професіями, здійснювати їх первинну апробацію та обирати для подальшого засвоєння і опанування	2026 рік	Не розпочато			
	7) проведення аналізу щодо отримання освіти та недискримінації дітей (зокрема неблагополучних) трудових мігрантів та вжиття заходів з метою подолання проблемних питань за результатами аналізу	2025—2026 роки	Не розпочато			
	8) створення умов у мережі центрів професійної (професійно-технічної) освіти для навчання учнів з обмеженнями повсякденного функціонування	2025—2026 роки	Виконується	Державний навчальний заклад «Запорізьке вище професійне училище» - єдиний в області заклад системи професійної (професійно-технічної) освіти, який має досвід організації та забезпечення інклюзивного навчання з 2019 року. У 2024-2025 навчальному році в училищі створено 11 інклюзивних		

				груп, до складу яких зараховано 23 учні з особливими освітніми потребами. Загальна кількість осіб з інвалідністю – 28		
83. Забезпечення розвитку екосистеми підтримки інклюзивного навчання на всіх рівнях	1) сприяння формуванню мережі інклюзивно-ресурсних центрів	2025—2026 роки	Виконується	Станом на 25.06.2025 в Запорізькій області створено 35 інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), з яких 22 ІРЦ юридичні адреси зареєстровані на тимчасово окупованих територіях, 13 ІРЦ розташовані на підконтрольній Україні території, фактично здійснюють діяльність 25 установ (12 ІРЦ здійснюють свою діяльність очно, 13 ІРЦ – дистанційно), 5 ІРЦ знаходяться на простой та ще 5 ІРЦ тимчасово призупинили свою діяльність. Інформацію про ІРЦ Запорізької області розміщено в статті на сайті Департаменту освіти і науки облдержадміністрації в розділі «Безбар’єрність» за посиланням: http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzhenya_pilitiki_bezbaryernisti/	http://osvita.zoda.gov.ua/vprovadzhenya_pilitiki_bezbaryernisti/	
Стратегічна ціль «Освітні потреби дорослих забезпечені протягом усього життя»						
88. Забезпечення підготовки кадрів відповідно до переліку професій, необхідних для розбудови безбар’єрного простору	4) проведення навчання працівників закладів дошкільної та шкільної освіти основам цифрової грамотності	2025 рік	Виконується	У січні-лютому в межах співпраці з громадською організацією «Говори!», в онлайн-форматі відбулось навчання педагогічних працівників ІРЦ та ОРЦППО за програмою проекту «TipyTalk на прифронтових територіях», в якому взяли участь 62 особи. Мета проекту: розширення можливостей роботи ІРЦ на прифронтових територіях України через застосування цифрових інструментів АДК та інших цифрових інструментів у роботі з дітьми з ООП. У травні-червні ОРЦППО було		

				організоване дистанційне навчання педагогічних працівників закладів освіти (183 особи) в межах проєкту «Застосування цифрових інструментів альтернативної і додаткової комунікації у роботі з дітьми з ООП» з метою інформування про доступні цифрові засоби комунікації в Україні, розширення можливостей роботи закладів на прифронтових територіях через застосування цифрових інструментів АДК та інших цифрових інструментів у роботі з дітьми з ООП, підтримка сімей, які мають дітей з мовленнєвими труднощами; навчання по використанню застосунку TippyTalk та впровадженню його в освітній процес. Загалом у проєкті взяли участь 245 педагогічних працівників Запорізької області		
89. Забезпечення інфраструктурної доступності закладів вищої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти	2) проведення моніторингу та оцінки доступності (архітектурної, інформаційної, цифрової) державних і приватних закладів вищої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2025—2026 роки	Виконується	З 2016 року на базі Бердянського державного педагогічного університету діє Компетентнісний центр інклюзивної освіти (Положення про діяльність Компетентнісного центру інклюзивної освіти). Метою діяльності Компетентнісного центру є методичний супровід інклюзивної освіти в закладах освіти різних типів. Основними видами діяльності Компетентнісного центру є: консультування й підвищення кваліфікації викладачів Університету та працівників освіти регіону з питань організації та психолого-педагогічного супроводу інклюзивної освіти в закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної, вищої освіти; проведення навчальних семінарів та майстер-класів для викладачів, учителів та освітніх менеджерів регіону з питань		

				інклюзивної освіти; організація й проведення заходів з питань інклюзивної освіти (відеоконференцій, семінарів, майстер-класів, круглих столів). За 2025 рік у межах діяльності центру було проведено заходи, спрямовані на інформування університетської спільноти про питання створення безбар'єрного простору в Україні		
90. Забезпечення проведення постійного моніторингу і адаптації можливостей освіти для дорослих протягом життя	2) здійснення заходів щодо освітнього дозвілля здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (зокрема осіб з інвалідністю та осіб з різними обмеженнями повсякденного функціонування)	2025— 2026 роки	Не розпочато			
	3) забезпечення освітнього розвитку і вдосконалення освіти дорослих, які перебувають в лікувально-реабілітаційних закладах постійного утримання, установах виконання покарань, військових частинах, монастирях, гірських і морських умовах праці і життя тощо	2025— 2026 роки	Виконується	Підготовлено звіт про забезпечення освітнього розвитку і вдосконалення освіти дорослих, які перебувають в лікувально-реабілітаційних закладах постійного утримання, установах виконання покарань, військових частинах, монастирях, гірських і морських умовах праці і життя тощо		